

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski

w sprawie z powództwa C. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z udziałem zainteresowanych: S. – P. Spółki Akcyjnej , Przedsiębiorstwa Handlowo
- Usługowego E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, Przedsiębiorstwa
Spedycyjnego T. – T. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i PKP Cargo Spółki
Akcyjnej w Warszawie
o ochronę konkurencji,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 29 kwietnia 2009 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Warszawie
z dnia 17 czerwca 2008 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od C. Spółki z o.o. na rzecz Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów 270 zł (dwieście
siedemdziesiąt) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 21 grudnia 2005 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w punkcie I stwierdził, że PKP Cargo S.A. z siedzibą w Warszawie

oraz C. S.A. stosowały praktykę ograniczającą konkurencję na krajowym rynku kolejowych przewozów towarów, określoną w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.), polegającą na zawarciu przez te podmioty porozumienia, którego celem lub skutkiem było ograniczenie dostępu do rynku usług spedycyjnych lub wyeliminowanie z tego rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem, poprzez zawarcie w wieloletniej umowie o współpracy w zakresie świadczenia usług przewozowych z dnia 20 stycznia 2003 r. postanowienia zakazującego stosowania przez PKP Cargo S.A. w stosunku do innych podmiotów takich samych lub korzystniejszych warunków na świadczenie usług przewozowych do 11 odbiorców określonych w załączniku nr 1 d do tej umowy, co umożliwiało odmowę przez PKP Cargo S.A. realizacji na rzecz S.-P. S.A. przewozów węgla kamiennego do dwóch stacji odbiorczych i korzystających z nich trzech odbiorców węgla kamiennego. Prezes UOKiK stwierdził zaniechanie stosowania tej praktyki z dniem 23 października 2004 r. W punkcie II wskazanej decyzji Prezes UOKiK nie stwierdził stosowania przez PKP Cargo S.A., Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe E. Spółkę z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Spedycyjne T.T. Spółkę z o.o. praktyki ograniczającej konkurencję na krajowym rynku kolejowych przewozów towarów, polegającej na zawarciu przez te podmioty porozumienia, którego celem lub skutkiem było ograniczenie dostępu do rynku usług spedycyjnych lub wyeliminowanie z tego rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem, poprzez odmowę realizacji dla S.-P. S.A. przewozów węgla kamiennego do 22 stacji odbiorczych i korzystających z nich 24 odbiorców węgla kamiennego, co mogło naruszyć art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W punkcie III decyzji Prezes UOKiK nałożył na PKP Cargo S.A. karę pieniężną w kwocie 10. 000. 000 zł., a w punkcie IV nałożył na C. S.A. karę pieniężną w kwocie 1. 500. 000 zł. oraz w punkcie V zawarł rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2007 r. Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie oddalił odwołanie C. S.A. od powyższej decyzji Prezesa UOKiK z dnia 21 grudnia 2005 r. zaskarżonej w jej punkcie I, IV i V.

Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2008 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda C. Spółki z o.o. od powyższego wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła w całości strona powodowa zarzucając:

1. mające istotny wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów postępowania: art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz z art. 385 k.p.c., które może również naruszać art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c. przez brak merytorycznej oceny przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 sierpnia 2008 r. zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez błędne wyznaczenie rynku właściwego w sprawie i w konsekwencji zastosowanie art. 385 k.p.c. pomimo zasadności apelacji złożonej przez stronę powodową.
2. naruszenia prawa materialnego polegające na:
 - a) niewłaściwym zastosowaniu art. 5 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) przez uznanie, że rynkiem właściwym w sprawie jest krajowy rynek kolejowych przewozów towarowych, gdyż w opinii Sądu Apelacyjnego to na tym rynku zostało zawarte kwestionowane porozumienie i konkurencji na tym rynku dotyczą postanowienia tego porozumienia, a nie rynek spedycji kolejowej, na który w rzeczywistości miałyby oddziaływać praktyka zarzucana powodowi i zainteresowanemu PKP Cargo S.A., przez eliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji, a więc skierowana by była przeciwko potencjalnym bądź rzeczywistym spedytorom, takim jak wnioskodawca przedmiotowego postępowania antymonopolowego, zainteresowany – S.-P. S.A. i przedsiębiorcom korzystającym z ich usług;

- b) niewłaściwe zastosowanie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów wskutek uznania, że w niniejszej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznego, w konsekwencji błędnego określenia rynku właściwego i związanego z tym całkowitego pominięcia badania rynku spedycji kolejowej, na który praktyka ograniczająca konkurencję miałaby wpływać;
- c) niewłaściwe zastosowanie art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów wskutek uznania, że PKP Cargo S.A. i C. Spółka z o.o. stosowały praktykę ograniczającą konkurencję, polegającą na zawarciu porozumienia, którego celem lub skutkiem było ograniczenie dostępu do rynku usług spedycyjnych lub wyeliminowanie z tego rynku przedsiębiorców nieobjętych tym porozumieniem, w konsekwencji błędnego określenia rynku właściwego i związanego z tym całkowitego pominięcia badania rynku spedycji kolejowej, na który praktyka ograniczająca konkurencję miałaby wpływać;
- d) niewłaściwe zastosowanie art. 101 ust. 1 pkt 1 oraz art. 104 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów wskutek wymierzenia kary pieniężnej pomimo braku podstaw do jej nałożenia oraz w wysokości rażąco nieadekwatnej do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów wskazanej ustawy, w konsekwencji błędnego określenia rynku właściwego i związanego z tym całkowitego pominięcia badania rynku spedycji kolejowej, na który praktyka ograniczająca konkurencję w rzeczywistości miałaby wpływać, a także w wyniku błędnego stwierdzenia, że w sprawie został naruszony interes publiczny oraz błędnego stwierdzenia stosowania zarzucanej praktyki.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istnienie „istotnych zagadnień prawnych związanych z art. 5 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 8 ustawy z 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, które wymagają wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy, a sprowadzających się do następujących kwestii:

- a) czy w przypadku porozumień o charakterze wertykalnym (pionowym), gdzie przedsiębiorcy działają na różnych szczeblach obrotu, za rynek właściwy należy uznać tylko i wyłącznie jeden rynek, na którym działa tylko jeden z przedsiębiorców, biorących udział w kwestionowanym porozumieniu, a jeśli tak, to który rynek uznać za właściwy, czy ten, na który porozumienie ma w intencji członków porozumienia oddziaływać, bądź na którym wywołuje określone skutki, czy ten, który określony jest przez literalne brzmienie kwestionowanych postanowień?
- b) czy w sytuacji, gdy prawidłowym jest określenie rynku właściwego, jako tego do którego odnosi się literalne brzmienie kwestionowanych postanowień, a nie rynku, na który w intencji członków porozumienia ma ono oddziaływać, bądź na którym wywołuje określone skutki, można całkowicie zaniechać badania tego rynku mimo określenia go jako rynek powiązany?
- c) czy w efekcie zaniechania badania rynku powiązanego można w rzeczywisty sposób ocenić spełnienie przesłanek naruszenia ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, warunkujących zakwalifikowanie danego zachowania przedsiębiorcy jako praktyki ograniczającej konkurencję, a w szczególności: stwierdzić naruszenie interesu publicznego, określić rzeczywiste cele bądź skutki, jakie dane porozumienie miało wywoływać na tym rynku?”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o: nie przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie, w przypadku przyjęcia skargi do rozpoznania, o jej oddalenie; o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zagadnienie prawne, które – stosownie do wniosku skarżącego – ma stanowić przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania zostało przedstawione w formie trzech pytań

Przedstawione pytania otwierają wskazane w nich kwestie prawne, ale nie są zagadnieniami prawnymi tej sprawy w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przedmioty tych pytań nie są bowiem adekwatne do ustalonego w sprawie stanu faktycznego (por. art. 398¹³ § 1 i § 2 k.p.c.).

Najogólniej rzecz ujmując zaskarżonym wyrokiem zostało ustalone, że będąca przedmiotem sprawy praktyka ograniczająca konkurencję zaistniała na rynku przewozów kolejowych i spowodowała określone następstwa (ograniczenia) w zakresie dostępu do tych przewozów przedsiębiorców zajmujących się spedycją węgla kamiennego. Do oceny prawnej ustalonego w sprawie stanu faktycznego - wyżej tylko naszkicowanego – nie są potrzebne postawione w skardze pytania (zagadnienia prawne) o relacje między różnymi rynkami w szczególności nie występuje sugerowana w skardze potrzeba zbadania całego rynku spedycji węgla kamiennego i dopiero od tego uzależnienia oceny stopnia naruszenia interesu publicznego. Istota przedmiotu sprawy, istota ustalonej praktyki ograniczającej konkurencję została bowiem ściśle określona. Przedmiotowe porozumienie

ograniczające konkurencję zostało zawarte wyłącznie na rynku przewozów kolejowych i spowodowało konkretne następstwa. Tylko do takich ram faktycznych odnosi się ocena prawna decyzji Prezesa UOKiK oraz dzielająca tę ocenę podstawa prawna zaskarżonego wyroku. Naruszenie interesu publicznego i stopień tego naruszenia zostały ustalone na podstawie zdarzenia naruszającego konkurencję ustalonego w sprawie z uwzględnieniem ustalonych skutków przedmiotowej praktyki ograniczającej konkurencję. Nie ma więc powodów, ażeby ocena prawna sprawy obejmowała jeszcze jakieś inne bliżej nieokreślone, a przede wszystkim nie będące przedmiotem sprawy, elementy faktyczne całego rynku spedycji. Skarga kasacyjna poza zaprzeczeniem oceny prawnej wyroku nie wskazuje w przedmiocie tej oceny istotnych aspektów prawnych wymagających wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy uznał, że nie zachodzą w sprawie przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c.